

Zondag 22juni 2025 - **Het Donkmeer ... een paradijs voor wandelaars en fietsers**

Het Donkmeer (ook bekend als Overmere-Donk) is een meer in de Belgische gemeente Berlare, gelegen tussen de dorpen Overmere, Uitbergen en Berlare-centrum.

Geschiedenis

Net als het **Donkmeer** heeft het **Broek van Berlare** zijn ontstaan aan de Schelde te danken. Beide zijn restanten van een afgesneden Scheldemeander. Op een kaart kun je nog duidelijk de vroegere Scheldebocht herkennen. Zo'n **9000 jaar geleden** werd de bocht afgesneden en kreeg de Schelde haar huidige loop. Er ontstond zo een sikkelvormig meer dat het huidige Broek en Donkmeer omvatte. Door een stijging van de zeespiegel (toen ook al!) werd daarop de afwatering van het binnenland bemoeilijkt en begon dit meer te verlanden. Uiteindelijk werd de afgesneden meander volledig opgevuld door veenvorming. Aan deze verveende toestand veranderde weinig of niets tot het einde van de 17de eeuw.

Vanaf **1696 tot na 1800** werd er op georganiseerde wijze turf ontgonnen in de verlande Scheldemeander. Turf was toen een gegeerde brandstof die tot ver buiten de streek werd afgevoerd. Meer dan zes miljoen kubieke meter zou uit het gebied zijn afgevoerd. Het gevolg van al dat gegraveerd was natuurlijk dat er opnieuw waterplassen en moeras ontstonden. Dat vond de eigenaar (de gemeente) indertijd maar niks.

In **1854 werd het veenwinningsgebied verkocht** met de verplichting tot drooglegging. In die tijd wou men nog zoveel mogelijk vruchtbare landbouwgrond winnen. Aanvankelijk werden er **wijmen** (wilgentenen voor mandenvlechtwerk) geteeld. Na de tweede wereldoorlog werden er massaal **populieren** aangeplant voor **luciferfabricage**.

In de periode **1965-1975** werd er opnieuw een vijftigtal vijvers uitgegraven. In **1979** werd het Berlare Broek dan aangekocht door de overheid. Enkele kwetsbare stukken bleven afgesloten voor het publiek, maar het grootste deel is nu vrij toegankelijk op de paden

Het Donkmeer is een van de grootste meren in Vlaanderen. 30% van het gebied rond de waterplas is beschermd natuurgebied. De overige 56 hectare kan je volledig ontdekken op je eigen tempo en op je eigen manier: te voet, al fietsend of... met een bootje! Centraal op dat populaire sport- en ontspanningsdomein ligt een grote vijver, met een afgebakende zone om in openlucht te zwemmen. Een stukje verder: eentje voor wie graag zeilt, surft of kajakt. Bij de ligweide hoort een zandstrand én ligweide. Kortom: genoeg keuze voor wie graag een kleurtje vangt of een plons maakt in een natuurlijke zwembijver.

De Onthaalpoort is de ideale uitvalsbasis om het gebied te verkennen; hier vind je alle info over de geschiedenis van Berlaarse natuur, de fauna en flora, wandelen, fietsen, sportmogelijkheden en evenementen

De Kalkense Meersen is een uniek natuurgebied van 845 ha in Nationaal Park Scheldevallei dat zich uitstrekt over de gemeenten Laarne, Wetteren, Wichelen en Berlare. Dit afzettingsgebied van de Schelde is een ongeschonden geheel van uitgestrekte moerassige hooivelden, weilanden, beken, sloten en grachten waar bijzondere fauna (zoals de grutto die er komt broeden) en flora prima gedijen.

Oorspronkelijk slingerde de Schelde zich met een sierlijke zwaai tussen Wetteren, Kalken en Schellebelle verder zeewaarts. Om de bochtige vaarroute wat in te korten, groeven arbeiders op het einde van de 19e eeuw een doorsteek langs het centrum van Schellebelle. Het rechte trekken van de Schelde liet een afgesneden meander achter: de 'Oude Schelde'. Deze werd grotendeels gedempt en beplant met populieren. Een stijlbreuk met het open landschap dat de meersen kenmerkt. Met de werken in het kader van het Sigmaplan werd de Oude Schelde in 2019 deels opnieuw open gemaakt. Het is nu een ideaal paaigebied voor heel wat vissoorten

Sigmaplan: Natuur als bondgenoot tegen wateroverlast

Om de gebieden rond de Schelde beter te beschermen tegen watersnood, deed het Sigmaplan zijn intrede. Tot 2030 vinden ingrepen plaats om overstromings- en getijden in te richten.

De Kalkense Meersen kregen met het Sigmaplan een upgrade als wetland en werd opnieuw natte natuur in volle glorie. Via aangepast beheer kan de natuurlijke rijkdom er zich herstellen. En er is meer, bij overvloedige neerslag functioneert het gebied als een spons voor het overvloedige regenwater. Zo blijven bebouwde gebieden gevrijwaard van waterrellende. Het natuurgebied houdt langer water vast waardoor het kan infiltreren in de grond, daar heeft het grondwaterpeil baat bij. Op die manier weren we ons tegen de

klimaatveranderingen, die meer droge periodes en meer hevige regenval met zich meebrengen. Dit heeft ook een positieve weerslag op de natuur in het gebied. Ontelbare dier- en plantensoorten vinden er een nieuw leefgebied.

Onthaalplan Kalkense Meersen Donkmeer

Om de enigheid van dit prachtige gebied beter te bewaren en te ontplooien met respect voor de natuur, schaarden diverse partners zich achter een onthaalplan voor de Kalkense Meersen en het Donkmeer als geheel.

Kapelletjesroute Berlare Deze fietsroute van VVV Donkmeer leidt je langs 19 kapelletjes in Berlare, Overmere en Uitbergen. Kapelletjes 'op den buiten' waren vroeger nauw verbonden met het leven van elke dag: ze luisterden naar de kleine miseries van de mensen, brachten verlichting in hun kwalen en deelden mee in de vreugde. Ze waren de weerspiegeling van een heel mensenleven. Vandaag doen ze nog steeds dienst als rustpunt: een plek om even te bezinnen op je eigen manier, los van kerkelijke voorschriften.

Windpark Berlare is operationeel sinds december 2011 en produceert jaarlijks 21.400.000 kWh groene stroom. Dat komt overeen met het jaarverbruik van 6.100 gezinnen. De vier turbines zijn van het type Eneron E82. Ze hebben een masthoogte van 108,4 meter en een rotordiameter van 82 meter. Afhankelijk van de windsnelheid zal de rotor zes tot achttien rotaties per minuut maken. 'Berlare helpt zo de Europese klimaatdoelstellingen te halen', 'Windturbines stoten immers geen CO2 uit, die mee verantwoordelijk is voor de opwarming van de aarde. In vergelijking met de klassieke (fossiele) energieproducten zal het windpark van Berlare jaarlijks 16.240 ton CO2 besparen.'

Bronnen:

<https://www.natuurenbos.be/natuurgebieden/berlare-broek> <https://www.routen.be/wandelen-donkmeer-berlare> <https://www.laarne.be/kalkense-meersen> wikipedia infobord windpark Berlare

